

Obeležje **130**-letnice avtomobila, **80**-letnice prvega osebnega avtomobila z dizel motorjem, **40**-letnice modela W 123 in **10**-letnice delovanja Mercedes-Benz Klub Slovenija

— Barona Codellija avtomobil je predmet mnogim pritožbam iz občinstva. Ljubljančanje sicer niso tako malomestni filistri, kakor se navadno misli, ali vsaka stvar ima svojo mejo, in tako tudi naglost, s katero se podi ta avtomobil po najožjih ulicah: Nesreča se sicer, kolikor je nam znano, ni pripetila še nobena, strahu pa je ta avtomobil provzročil že dosti. Zatorej bi bilo želeti, da se lastnik tega voza ozira tudi malo na občinstvo, saj to vender ni vstvarjeno, da mladi gospodje ž njim šale zbijajo. Ko bi naši izvoščeki le na pol tako naglo kakor baron Codelli podili svoje vozove po mestu, bi sploh prenehala vsa vožnja, ker bi vsi izvoščeki sedeli pod ključem!

Članek iz časopisa Slovenski narod, 23.5.1899

V petek, 9. septembra ob 12,00 uri se je v Ljubljani na Miklošičevi ulici postavil na ogled Benz "Velo", prvi serijski avtomobil na svetu, take so izdelovali od leta 1894 do 1900. Leta 1898 so pričeli izdelovati boljšo različico z imenom Benz "Comfortable", ki je imel le boljšo opremo in zaokrožen motorni pokrov, izdelovali so ga do leta 1901 in v obeh različicah so izdelali okoli 1200 kosov. Posebnost tega modela avtomobila je, da se je leta 1898 s takim avtomobilom v Ljubljano z Dunaja pripeljal baron Anton Codelli in je v zgodovini premične kulturne dediščine zabeležen kot prvi avtomobil v naši deželi. Njegov prihod je takrat napolnil naslovnice časopisov, oblast pa je imela povod za kaznovanje zaradi vznemirjanja meščanov.

Velo je pred hotelom Union stal na ogled mimoidočim do 22,00 ure. Za njegov prihod v Ljubljano se moramo v prvi vrsti zahvaliti lastnikoma, gospe in gospodu Schmidtu, ki sta prisluhnila veliki želji članov Mercedes-Benz Kluba Slovenije, da se takoj po svečani otvoritvi ulice Carla Benza kot prva zapeljeta z vozilom, v kakršnem sta se pred 118 leti pripeljala prav po tej ulici baron Anton Codelli in njegova vnukinja. Vse se je uresničilo v sodelovanju med Codelli klubom, Mercedes-Benz Klubom Slovenija in Mestno občino Ljubljana. Slednja je prisluhnila pobudi klubov za poimenovanje ulice Carla Benza in parka Antona Codellija in prevzela generalno pokro-

viteljstvo nad prireditvami 9. in 10. septembra. V petek so Zveza SVS, Mercedes-Benz Klub Slovenija in Codelli klub v veliki sejni sobi mestne hiše v Ljubljani organizirali predavanje o alternativnih motorjih in prispevali k programu Ljubljana Zelena prestolnica Evrope 2016. Člani so se zvečer zbrali ob avtomobilu Benz "Velo", ki je vse do 22,00 ure pritegoval radovedne mimoidoče, vrhunec atraktivnosti pa je seveda dosegel ob zagonu in vožnji po Miklošičevi.

Razstava ob 130-letnici avtomobila in 10-letnici Mercedes-Benz Kluba Slovenija

V organizaciji Mercedes-Benz Kluba Slovenija in pod pokroviteljstvom Mestne občine Ljubljana ter Autocommerca je v soboto, 10. septembra najprej na Prešernovem trgu in Stritarjevi ulici potekala razstava starodobnih vozil. Obeležili smo 130 let avtomobila, saj je leta 1886 Benz dobil patent za svoje trikolesno vozilo. Na ogled je bilo postavljenih več kot 40 vozil članov kluba in ljubiteljev Mercedesov iz drugih klubov. Ljubljčanji in turisti so imeli priložnost videti redko vozilo Benz Velo, nemškega lastnika, sedaj prijatelja, gospoda Schmidta, izdelano še v pred prejšnjem stoletju, natančneje leta 1896. Vozila slovenskih lastnikov so bila z izjemo predvojnega Mercedesa 230 izdelana od leta 1950 dalje. Na Stritarjevi ulici so bila postavljena kronološko, tako da je bil model 230, letnik 1936, na zgornjem koncu ulice, spodaj pa se je kolona zaključila z aktualnim modelom E. Letos je minilo tudi 80 let od vgradnje prvega dizelskega motorja v osebno vozilo. To je bil Mercedes 260 D, katerega karoserija je enaka kot pri modelu 230. Poseben poudarek smo posvetili modelni liniji W 123, neposredni predhodnici razreda E. V tej seriji so (tako kot v predhodni) izdelovali limuzine in kupeje, prvič pa so tržišču ponudili karavansko različico, ki je od takrat tudi stalnica razreda E. Ob razstavi vozil je bilo na ogled še nekaj miniaturnih v različnih merilih, obiskovalci so lahko dobili informacije tako o starodobnih kot aktualnih modelih znamke Mercedes-Benz, seveda pa ni šlo brez pršuta in terana (tega smo zaradi prometne varnosti točili v majhnih količinah). Ob vseh naštetih obletnicah pa nismo pozabili na svoj jubilej – Mercedes-

Benz Klub namreč letos obeležuje 10-letnico svojega delovanja.

Poimenovanje ulice Carla Benza in parka Antona Codellija v Ljubljani

Po dvanajsti uri je sledil drugi pomemben dogodek in udeleženci smo se z razstavnega prostora iz središča Ljubljane s starodobniki odpeljali na Kodeljevo, kjer smo sodelovali pri svečanosti ob poimenovanju ulice Carla Benza in parka Antona Codellija. Za to so pobudo na Mestno občino Ljubljana dali člani klubov Mercedes-Benz in Codelli. Tam so jo sprejeli, podprli in tudi uresničili. Trak so prerezali župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič, baronica Livia Barbo von Waxenstein Reden, vnukinja barona A. Codellija, predsednika obeh klubov - Miroslav Brumat (MB klub) in Drago Pavlič (Codelli). Po svečanosti so baronico po ulici Carla Benza popeljali z Benzom Velo, s kakršnim se je njen ded, kot prvi avtomobilist na Slovenskem, v Ljubljano pripeljal leta 1898.

Anton Codelli

Codelli vozi svoj prvi avtomobil

Janez Puh in baron Codelli veljata za pionirja avtomobilizma na Slovenskem. Slednji se je v zgodovino zapisal kot prvi uporabnik novega prevoznega sredstva in kot izumitelj s tega področja. Oba sta s tehničnimi rešitvami, popularizacijo in aktivnim udeleževanjem dala pomemben pečat k razvoju avtomobilizma doma in po svetu. Codelli se je navduševal nad tehničnimi novostmi, želel se je peljati vse hitreje, kar je pripeljalo do odkritij inovacij na področju avtomobilizma. Codelli je izumil vrsto izboljšav za udobnejšo vožnjo z avtomobili. Električni vžigalnik za motorna vozila, ki je bil zaščiten s patentom, preprečuje nevarnost vžiga za vozila. Mali hladilni in ogrevalni aparat iz leta 1903 je bil namenjen bolj avanturističnim voznikom na daljše proge, saj je omogočal zamrznitev in segrevanje hrane.

Februarja 1899 se je podal na dolgo vožnjo v Nico, kjer je zaradi igralniške žilice zaigral avtomobil, v Ljubljano se je vrnil z vlakom. Naslednje leto je kupil močnejšega Daimlerja Viktoria. Kot prvi dirkač s Kranjskega se je leta 1900 udeležil dirke med Salzburgom in Dunajem. Barona morebiti lahko štejemo celo med prve motoriste, saj je imel motorno kolo češke izdelave Laurin in Klement (danes Škoda), ki ga je precej izboljšal.

Člani Codelli kluba nadaljujemo tradicijo svojega patrona in redno tekmujejo na ralijih in mednarodnih gorsko hitrostnih dirkah.

V dvajsetih letih porabil 400 l bencina

Za prireditve ob 130-letnici avtomobila in poimenovanje ulice je iz Nemčije svoj dragoceni avtomobil Benz Velo pripeljal gospod Christoph Schmidt. V obdobju 1894 do 1901 so izdelali okoli 1200 vozil tega tipa, "živih" pa je samo še šest. Schmidt je tiskar, torej je vaje precizne tehnike. Benzi so njegov hobi in pravi: "Za vozilo Benz imam vedno čas. Menim, da mora avtomobil voziti, ne pa samo stati v muzeju, saj se tako lepše ohranja pri življenju."

Ta Velo je v njegovi lasti že več kot trideset let, pred tem pa ga je desetletje hodil gledat k prejšnjemu lastniku in ga prepričeval, da bi mu ga prodal. Zadnjih 20 let se redno udeležuje srečanj in prireditev (pravzaprav ga tja vabijo) in ta čas je prevozil okoli 4000 km (dvesto na leto). Ta enovaljni "zapravljivček" namreč porabi okoli 10 l goriva na 100 km. Ko ga je kupil, je avtomobilček imel težave z zavorami, mazanjem, uplinjačem in še s čim – toda vse je uspešno odpravil in danes s svojim znanjem in izkušnjami rad pomaga lastnikom Benzov. Velo ima dve vrsti prestav – jermenske in zobniške. V kombinaciji obeh sistemov so na voljo tri prestave za naprej: prestava za vzpone (berg gang/hribovska), prva in druga. Zavore delujejo samo pri vožnji naprej, pri vzratni pa ne. Kljub izjemno preprosti zgradbi pa enovaljni motorček gladko vžiga na prvi zasuk velike jermenice, gladko teče in motorizirano kočijo popelje do hitrosti 20 km/h.

Kako se vozi Benz Velo

